

L'obra a fer en les societats polítiques

PER PERE VEGUÈ

Ha estat preocupació constant dels homes directors de les entitats polítiques, el perfeccionament dels seus dirigents mitjansant una educació i instrucció que superés la que havien tingut les generacions que els precediren. Els reglaments de les societats polítiques fundades d'ençà del darrer quart de segle passat, parlen molt sovint d'escoles que han de sostenir les associacions. I així hem vist com més aviat o més tard, es realitzava aquella idea que abrigaven els fundadors de l'entitat.

Les societats polítiques de poblacions semblants a la nostra, i també les de la capital, han tingut en els darrers anys del segle XIXe i primers de l'actual, *la seva escola*, sostinguda amb tanta il·lusió com escassos mitjans. I quan l'escola no era una realitat, ens trobavem en que aital millora formava part integrant d'un extens programa a realitzar en breu plaç. La vida d'eixes escoles s'anava descabdellant de manera molt modesta, i en més d'una ocasió s'havien de recabar subvencions dels municipis, diputacions i fins i tot del mateix Estat, si el que governava el país en aquell temps tenia nexes més o menys forts amb l'entitat.

Tots sabem prou bé que el problema primer de nostre poble, tant el d'ahir com el d'avui, és un problema de Pedagogia; i tots hem pogut constatar com la passivitat dels governs era simptomàtica de l'impotència en que l'Estat es troba per a resoldre d'una vegada i per a sempre el problema de l'escola primària, encarregada de posar fi a l'analfabetisme atàvic d'Espanya. Per ço venien les associacions polítiques més modestes a suplir aquelles funcions de l'Estat en aquest ordre d'ensenyament.

L'obra que realitzaren aquells homes dirigents de les societats polítiques és mereixedora de tot elogi. A ells devem, en gran part, la disminució i fins i tot la casi desaparició de l'analfabetisme a Catalunya.

En aquest darrers temps, l'acció més activa dels diferents governs que s'han succeït en la direcció del país, així com l'interès demostrat per les autoritats acadèmiques i per molts ajuntaments, motivaren la construcció de bons edificis per a instal·lar-hi escoles nacionals i la creació de moltes més de les que hi havien; i, si a tot això hi unim la gran desarticulació política que tant s'ha deixat sentir en aquests quinze o vint anys darrers, tenim sobradament explicat que aquella puixança que tenien les escoles de les societats polítiques en arribar al segon llustre del segle XX, hagi minvat un bon tros en moltes viles i ciutats.

Però si en altres poblacions i en diverses entitats és cert ço que acabem de manifestar, pel que atany a la ciutat nostrada i a la seva primera associació política, La Unió Liberal, no hi té aplicació. Les escoles primàries de La

Unió Liberal de Granollers estan avui en un grau superior de puixança i activitat. D'aqueixes escoles primàries han sortit fills de modestos obrers que avui cursen a la capital, i amb molt aprofitament, carreres en les Facultats Universitàries i Escoles Superiors.

Les causes d'aqueixa superació? Entre moltes, que palesen la competència del seu professorat, així com també el gran afecte que per aqueixa obra de les escoles han sentit tots els dirigents de l'associació, s'hi troba, a més a més, la de que l'Ajuntament no ha resolt encara el problema de l'ensenyament primari a casa nostra.

Però, tot i considerant molt profitosa l'obra que fins avui ha portat a terme La Unió Liberal, en ordre el millorament de la cultura general dels ciutadans granollerins, nosaltres aspirem a quelcom més: volem que es fassi obra verament ciutadana; aspirem que per antonomàsia sigui allí on s'hi instal·li la futura *Escola de ciutadania* de Granollers. Les escoles, de qualque graduació que siguin, nostra ciutat pot encabir-les allí on bé li plagui; l'*Escola del ciutadà*, sols pot tenir cabuda a La Unió Liberal.

Cal, doncs, que els dirigents d'aquesta associació, que tanta influència ha tingut, té i tindrà en la vida política de Granollers, pensin en aqueixa nostra idea. La forma de realitzar aquests projectes ens ocuparia molt més espai del que avui disposem, i tal volta ens fariem pesats en entrar en detalls. La joventut que avui acudeix a la lluita política arriba a la realitat completament verge, excessivament verge; i la societat que ha de llançar nous valors al camp de batalla d'on sortiran vencedors els que demà governaran la ciutat, necessita que els seus homes vagin ben equipats.

Les conferències que amb tan encert com èxit s'han portat a terme darrerament, ja han estat profitoses; han fet l'obratge primer en el camp espiritual de molts consocis. Però les conferències per sí soles no ho poden tot; falta quelcom més si de debó aspirem a que nostres homes públics del demà, els que surtin de La Unió Liberal, portin les armes de l'esperit prou ben trempades per a sortir vencedors en la batalla.

El problema de cultura que en les societats polítiques d'ahir quedava resolt en arribar a l'extermi de l'analfabetisme, té avui molta més extensió i importància. Les associacions polítiques d'avui han de transformar la consciència col·lectiva dels pobles, fent-los sentir tota la responsabilitat del moment en que vivim; procurant fortificar llur esperit per a suportar els embats que es presentin per a la defensa de la llibertat i la justícia.

I aqueixa obra és molt més trascendental que ensenyar a llegir i a escriure.

Em demaneu, amic Garrell, unes ratlles per al número extraordinari de LA GRALLA amb motiu de la festa major d'aqueixa xamosa ciutat de Granollers, que tant estimo i de la qual tants bons records en guardo. Aquí van aquestes ratlles, doncs, amb un salut ben cordial a tots els bons amics granollerins que han sabut mantenir-se dignes de llur nom i de llur terra durant els anys d'enviliment que han patit, tot fent vots, de més a més, perquè, a no trigar, poguem trobar-nos tots plegats en la gran Festa Major de la nostra adorable Catalunya.

Barcelona, agost de 1930.

JOAN SANTAMARIA